

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

Raportti oli selkeä ja siinä oli otettu kantaa niihin asioihin mihin oli haluttu ottaa kantaa. Voimassa olevan lainsäädännön käsitteet ja soveltamisalat oli yhtenäistetty raportissa sekä ristiriidat ja epäkohdat oli huomioitu. Raportti toi hyvin esille niitä asioita lainsäädännössä tiedonhallinnan osalta, joita tulisi päivittää nykytilanteeseen. Raportissa oli lisäksi määritelty hyvin tiedonhallinnan käsite. Eri viranomaisten vastuut tiedonhallinnan käsitteeseen liittyvien lakien soveltamisessa on määritetty selkeästi.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

Tiedonhallinnan koko elinkaaren huomioon ottaminen lainsäätelyssä oli kuvattu kattavasti. Hyvänä asiana pidetään, että tiedonhallinta ei ole tukitoiminto, vaan liittyy kiinteästi organisaation ydinprosesseihin ja toiminnan tulokselliseen toteuttamiseen. Tiedonhallinnan sääntelyä ei tulle

olemaan pakollista organisaatioille, jota joissain tapauksissa voitaneen pitää riskinä, esim. määrittelyt ja tehtävät ovat organisaation itse päätettävissä.

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

Tiedonhallinnan suunnittelun ja kuvaamisen sääntely tulisi yleislainsäädännön tasolle ja erillisistä normeista päästäisiin pois. Sääntelyä voidaan hyödyntää useaan eri käyttötarkoitukseen. Yhdenmukaistamisen on arvioitu vähentävän hallinnollista taakkaa, mitä pidetään hyvänä tavoitteena.

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvaluottisuus

Luokittelujärjestelmän yksinkertaistaminen on hyvä tavoite, tällä hetkellä asiakirjoja voidaan luokitella kahdessa järjestelmässä. Viranomaiselle annetaan harkintamahdollisuus asiakirjan luovuttamisessa. Tietoturvaluottisuusustasoja on tarkoitus uudistaa selkeämmäksi.

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

Tällä hetkellä viranomaisten välinen tiedonvaihto on kankeaa ja uudistus selkeyttäisi tilannetta ja asiakkailta tarvittavia tietoja kysyttäisi vain kerran ja viranomaiset voisivat hyödyntää sitä omassa toiminnassaan. Lainsäädännössä tulisi varmistaa, että järjestelmät voisivat vaihtaa tietoja rajapintojen kautta ja tätä koskeva sääntely olisi yhdessä laissa. Virossa on ollut hyviä kokemuksia palveluväylän toimivuudesta. Tietojen luovuttaminen rajapintojen kautta tulisi olla maksutonta. Nykyinen teknistä käyttöyhteyttä koskeva lainsäädäntö on yli 150 laissa ja tämä tulisi saada yleislakiin.

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

Raportissa on esitetty tietojen luovuttamista pakolliseksi rajapintojen avulla ja siitä voi poiketa vain erikoistapauksissa. Tietoja voivat hyödyntää muutkin kuin viranomaiset. Eri järjestelmien rajapintojen tulisi olla yhteensopivia. Sanastotietovaranto ja yhteiset tietomäärittelyt pitäisi olla yhtenevät kaikilla viranomaisilla.

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

Yleislaissa tulisi selkeyttää mikä tietoaineisto on julkista ja mikä vaatii salassapitoa. Subtanssilaeissa on voitu määrittellä salassapidosta tarkemmin, mikä ei välttämättä julkisuuslain hengen mukaista.

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

Julkisuuslaki ja hallintolaki sääntelyn suhde on tällä hetkellä tulkinnanvarainen. Epäselvä sääntely johtaa erilaisiin käytäntöihin eri viranomaisissa. Julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjen käsittelyä ja muutoksenhakumenettelyä tulisi selkeyttää. Yleislain toivotaan selkeyttävän tilannetta erityisesti tietopyyntöjen sisältömäärittelyn osalta, jolloin viranomaisen helpompi hakea tietoja omista tietojärjestelmistään. Tietopalvelun hinta eri viranomaisilla pitäisi olla samalla tavalla määritelty. Tällä hetkellä osa viranomaisista perii maksun tietopyynnöistä ja osa ei peri.

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

Tämä kohta vaatii selkeyttämistä. Tiedon säilyttäminen ja arkistoinnin määritelmät tulisi tarkentaa. Arkistolaitoksen rooli kaipa selkeyttämistä ehdotuksessa. Arkistointikriteerien määrittely helpottaisiin viranomaisen työtä siinä mikä on arkistoitavaa ja Kansallisarkistoon siirrettävää ja minkä

aineiston voi taas hävittää. Metatietojen määrittelyn ohjauksen keskittämistä pidetään hyvänä. Tietoaaineistojen säilytysaikoja tulisi harmonisoida keskittämällä ne yhteen lakiin.

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjauksen tulisi koskea myös maakuntia. Tällä hetkellä tiedonhallinnan ohjaus kuuluu osittain valtionvarainministeriölle ja osittain opetus- ja kulttuuriministeriölle. Koko julkista hallintoa koskeva velvoittava sääntely tulisi rakentaa lainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Julkisen hallinnon tietohallinnon yhteinen kokonaisuarkkitehtuuri tulee rakentaa huolella yhteensopivaksi.

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

Maakuntauudistuksen vaikutukset tulisi huomioida ensisijaisesti valmistelussa. Raportissa maakuntauudistuksen vaikutuksia ei juuri käsitelty, vaikka kyseessä on erittäin laaja muutos, joka koskee satoja organisaatioita julkis- ja paikallishallinnossa.

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

Maakuntien ict-palvelukeskus ja sote ict kehittämissyhtiön palvelut maakunnille ja muille tahoille esim. valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

Lainsäädännön yhtenäistäminen ja yhtenäinen terminologia selkeyttää toimintaa.

Taloudelliset vaikutukset

Henkilöresurssia tarvittaneen alkuvaiheessa enemmän, mutta tulevaisuudessa tästä saataneen tuottavuushyötyä. Tällä hetkellä ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa on analogista aineistoa n. 28 000 hyllymetriä, jota tarvitaan tulevissa maakunnissa ja Luova virastossa.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Hyvin toteutuessaan parantaa viranomaisten välistä yhteistyötä ja asiakkaan saamaa kokemusta. Julkisilla verovaroilla tuotettu tieto olisi kaikkien vapaasti hyödynnettävissä pl. luottamuksellinen aineisto.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Luottamus viranomaisiin paranee ja asioiden käsittely viranomaisissa paranee ja nopeutuu. Asiakkaille voidaan räätälöidä erilaisia palveluita ja häneltä tarvitsee kysyä tietoja vain kerran, joita viranomaiset voivat hyödyntää omassa toiminnassa.

Salmenoja Mikko
KEHA-keskus

Halonen Miikka
KEHA-keskus - asianhallinta- ja virastopalvelut yksikkö